

Załącznik do uchwały Nr II/ 10 /2014
Rady Gminy Krościenko Wyżne
z dnia 15 grudnia 2014 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
W GMINIE KROŚCIENKO WYŻNE
NA LATA 2015-2017**

Krościenko Wyżne, 2014 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	s. 3
1. Wprowadzenie	s. 3
2. Założenia Programu	s. 4
3. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Krościenko Wyżne	s. 6
4. Analiza SWOT	s. 9
II. POSTANOWIENIA OGÓLNE	
1. Koordynator Programu	s. 12
2. Czas realizacji Programu	s. 12
3. Adresaci Programu	s. 12
4. Cele i działania	s. 12
4.1 Cel główny	s. 12
4.2 Cele szczegółowe	s. 13
4.3 Działania	s. 13
4.3.1 Działania dotyczące celu 1	s. 13
4.3.2 Działania dotyczące celu 2	s. 14
4.3.3 Działania dotyczące celu 3	s. 14
4.3.4 Działania dotyczące celu 4	s. 15
4.3.5 Działania dotyczące celu 5	s. 16
4.3.6 Działania dotyczące celu 6	s. 16
4.3.7 Działania dotyczące celu 7	s. 17
4.4. Pozostałe zadania Gminy w zakresie wspierania rodziny	s. 18
5. Wskaźniki realizacji Programu	s. 18
6. Zakładane rezultaty realizacji Programu	s. 19
7. Instytucje zaangażowane w realizację Programu	s. 20
III. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	
1. Zasady finansowania Programu	s. 20
2. Monitoring i sprawozdawczość	s. 20
IV. PODSUMOWANIE	s. 21

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Celem nadrzędnym Programu jest dobro dzieci oraz ich bezpieczny i harmonijny rozwój w rodzinie naturalnej, a w przypadkach, gdy dobro to wymaga pobytu poza rodziną naturalną – skrócenie tego czasu do niezbędnego minimum.

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Stanowi ona dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się prawidłowo rozwijać. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko czuje się dobrze, bezpiecznie, jest pewne siebie i ufne wobec osób dorosłych, zachowuje się przy tym swobodnie, jest aktywne i wytrwałe w działaniu. Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia.

Dla całokształtu wychowania dzieci ważne jest, aby rodzina pełniła szereg ważnych funkcji:

1. zaspokajała podstawowe, zarówno biologiczne, jak i psychologiczne ich potrzeby, m.in. poczucie bezpieczeństwa, przynależności, miłości i uznania,
2. kultywowała i przekazywała im system wartości, normy postępowania i wzorce zachowania w życiu codziennym,
3. pełniła funkcje socjalizacyjne, poprzez uczenie współdziałania i współpracy w grupie oraz pełnienia ról społecznych,
4. przygotowywała do odpowiedzialnego, dorosłego życia.

W rodzinie dokonuje się najważniejsza część procesu wychowawczego i rozwojowego dziecka. Jednak nie wszystkie rodziny wymienione funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci miały stworzone optymalne warunki osobowego rozwoju. Wiele rodzin to rodziny dysfunkcyjne, w których jedna lub kilka funkcji jest nieprawidłowo realizowana. W rodzinach pojawiają się trudności w ich realizacji na skutek czynników zewnętrznych (m. in. pogorszenie położenia ekonomicznego, czyli bezrobocie, niskie płace, wzrost kosztów utrzymania i kształcenia, utrata zdrowia itp.). Są również takie rodziny, w których źródło dysfunkcyjności tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny. Cechują je zachowania o charakterze nieprzystosowania społecznego, nałogi, przestępczy styl życia, brak respektowania norm moralnych i społecznych, brak odpowiedzialności, a także zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Pogarszająca się sytuacja rodzin odbija się ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno jej członków, jak i rodziny jako społeczności. Dzieci dorastające w dysfunkcyjnych rodzinach nabywają nieprawidłowe wzorce funkcjonowania, co odzwierciedla się negatywnie na jej członkach, a tym samym na całym społeczeństwie. W interesie samorządów i społeczności lokalnej leży prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz tworzenie warunków ku temu. Dbałość o harmonijny rozwój młodego pokolenia jest zarówno obowiązkiem rodziny, jak i wszystkich instytucji gminy zajmujących się edukacją, zdrowiem, profilaktyką zagrożeń oraz bezpieczeństwem, w tym także socjalnym.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Wsparciem instytucjonalnym należy objąć rodziny stojące przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafią, bądź też nie są w stanie sobie poradzić.

2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2015-2017, został opracowany z myślą o rodzinie jako podstawowym środowisku, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecka. Obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca

2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.). Wpisuje się on także w założenia art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 175 z 2009 r. poz. 1362 z późn. zm.), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program ten jest spójny z założeniami Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2011-2020.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Ustawa również dokonuje podziału kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia poniższa tabela:

Gmina	Powiat	Samorząd województwa
Profilaktyka - wspieranie rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna • Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków • Adopcja 	
<ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny • Placówki wsparcia dziennego, • Rodziny wspierające • Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • Placówki opiekuńczo – wychowawcze • Usamodzielnienie • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej), 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny • Regionalna placówka opiekuńczo– terapeutyczna • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie, jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca ta powinna być: prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompleksowa i obiektywna oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie tych sytuacji kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

3. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE KROŚCIENKO WYŻNE

Gmina Krościenko Wyżne jest gminą wiejską, w której jest dwa sołectwa – Krościenko Wyżne i Pustyny. Zamieszkuje ją **5588 mieszkańców**, w tym **1199 dzieci w wieku do 18 lat**, co stanowi **21,46%** ogółu mieszkańców gminy (dane USC Krościenko Wyżne na dzień 30.06.2014 r.).

Na terenie gminy funkcjonują:

- Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum w Krościenku Wyżnym;
- dwa przedszkola;
- baza sportowa: Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym, boisko sportowe „Orlik” w Krościenku Wyżnym oraz 5 placów zabaw;
- 4 placówki wsparcia dziennego: Świetlica Młodzieżowa w Krościenku Wyżnym, Klub Młodzieżowy w Pustynach, Klub młodego szachisty i warcabisty oraz Zajęcia zespołu wokalnie – instrumentalnego.

Wyżej wymienione podmioty pozwalają dzieciom i młodzieży realizować swoje zainteresowania, a także organizują im czas wolny i pomoc w nauce. W placówkach wsparcia dziennego odbywają się zajęcia dla dzieci w zakresie pokonywania trudności szkolnych, organizowania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań.

Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegamy kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym nie tylko dzieci i młodzieży, ale także wielu rodziców. Często związane jest to z innymi problemami występującymi w rodzinach tj. utrata pracy, brak środków na bieżące utrzymanie. Dom rodzinny niewystarczająco wspiera członków rodziny emocjonalnie, co powoduje, że osamotnione osoby, obarczone problemami życia codziennego, szukają wsparcia wśród często destruktywnych grup rówieśniczych. Do tego dochodzi niski poziom kulturowy, nieumiejętność wykorzystania wolnego czasu, brak zainteresowań i hobby. Pojawiają się w związku z tym zaburzenia relacji rodzinnych, zachowania na granicy patologii, zagrażające zdrowemu stylowi życia i prowadzące do groźnych uzależnień. Rodzice koncentrując się na własnych problemach, uciekają w nałogi, a z czasem nie wypełniają swoich ról rodzicielskich. Skutkuje to zaniedbywaniem dzieci, stosowaniem przemocy w rodzinie, aż po ingerencję instytucji zewnętrznych w rodzinę i umieszczenie dzieci w zastępczych formach opieki. W przypadkach utrzymywania się takich sytuacji przez dłuższy czas dochodzi do wykluczenia osób i rodzin z życia zawodowego i społecznego, a problemy z każdym dniem narastają w nich coraz bardziej. Należy więc podjąć wszelkie możliwe działania, na najwcześniejszym poziomie pojawiania się tego typu problemów, aby wspierać rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, które generują zaburzenia życia rodzinnego i relacji między członkami rodzin. Natomiast w przypadkach, gdy rodzina nie jest w stanie przezwyciężyć swoich codziennych problemów życiowych, należy podjąć interwencję polegającą na zapewnieniu bezpieczeństwa dla wszystkich jej członków, aby przywrócić im zdolność do prawidłowego funkcjonowania. Z terenu naszej gminy 4 dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych, zaś 2 dzieci przebywa w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (dane PCPR Krosno na dzień 30.06.2014 r.).

Ponadto na terenie gminy jest 8 rodzin objętych nadzorem kuratorskim, które wymagają w chwili obecnej pomocy w przezwyciężaniu i niwelowaniu już istniejących deficytów, zaniedbań, jak również przeciwdziałania powstawania czy pogłębiania się demoralizacji życia całej rodziny i poszczególnych jej członków, co w rezultacie ma doprowadzić do utrzymania dziecka w jego rodzinie naturalnej (dane GOPS).

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym działa Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym celem prac Zespołu jest ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie naszej gminy. Przemoc domową stwierdzono w 19 rodzinach, w których Zespół prowadził nadzór (dane na dzień 30.06.2014 r.). Najczęstszymi sprawcami przemocy w tych rodzinach są mężczyźni (16 osób). Trzy kobiety dopuściły się stosowania przemocy wobec swojej rodziny. Osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie było 23, z czego duży odsetek stanowią dzieci (5) i osoby starsze (2), które mają ograniczoną możliwość bronięcia się przed sprawcami (dane GOPS na dzień 30.06.2014 r.).

Na terenie Gminy Krościenko Wyżne 198 rodzin o łącznej liczbie osób 588 w rodzinie korzysta ze wsparcia systemu pomocy społecznej. Są to rodziny z dziećmi, wykazujące często przejawy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bądź wymagające wsparcia w procesie wychowywania dzieci, czy też pomocy finansowej na potrzeby bieżące dla zapewnienia im niezbędnych potrzeb bytowych. Wśród nich jest: 36 rodzin z 1 dzieckiem, 50 rodzin z 2 dziećmi, 22 rodziny z 3 dziećmi i 7 rodzin z 4 dziećmi. W tym 40 rodzin wykazuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i to one głównie wymagają wsparcia w zakresie przezwyciężenia trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji (dane ze sprawozdania MPiPS za 2013 r.).

Na przestrzeni kilku ostatnich lat przedstawi się to następująco:

Tabela 1. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014.

	2012	2013	30.06.2014
Liczba rodzin	170	198	155
Liczba osób w rodzinach	501	588	468

Źródło: Opracowanie własne.

W różnego rodzaju statystykach i badaniach najczęściej podawane powody przyznawania pomocy rodzinom to bezrobocie, uzależnienia, długotrwała choroba (niepełnosprawność). Ponieważ czynniki te zazwyczaj mają charakter długotrwały i często współwystępują, mają ogromny wpływ na funkcjonowanie rodziny na wielu płaszczyznach. Ich konsekwencją może być niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, przemoc domowa, zerwanie więzi społecznych, marginalizacja społeczna. Wśród osób ubiegających się

o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej głównymi przyczynami przyznania pomocy były:

Tabela 2. Przyczyny ubiegania się o pomoc (na dzień 30.06.2014 r.)

Powód trudnej sytuacji życiowej	Gmina Krościenko Wyżne	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	124	378
Bezrobocie	100	320
Niepełnosprawność	64	189
Długotrwała choroba	42	132
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	166
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w tym:	29	137
▪ Rodziny niepełne	4	9
▪ Rodziny wielodzietne	22	117

Źródło: Opracowanie własne

4. ANALIZA SWOT

Aby zaprojektować skuteczne cele i działania na rzecz dziecka, rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie można posłużyć się analizą SWOT. Przeanalizować należy obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazać na zewnętrzne warunki i procesy, które wpływają lub w najbliższym czasie będą wpływać na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Baza instytucji wspierających rodzinę (policja, sąd, PCPR, GOPS, organizacje pozarządowe, służba zdrowia oświata, kościoł katolicki, 	<ul style="list-style-type: none"> Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie Brak chęci pomocy i zaangażowania ze strony społeczeństwa

<p>placówki wsparcia dziennego) i ich wykwalifikowana kadra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profesjonalna i aktywna działalność Gminnej komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty i ich profesjonalna praca • Współpraca między instytucjami • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny. • Zatrudniony asystent rodziny, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej • Podejmowanie działań zapobiegających umieszczeniom dzieci poza ich rodziną naturalną • Działalność punktu konsultacyjnego • Dostęp do specjalistów w szkołach oraz wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • Niska przestępczość 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodzinny) • Brak dostatecznej infrastruktury społecznej: mieszkań chronionych i socjalnych, żłobków • Rozpad związków (rozwoły, separacja, wyjazdy za granicę kraju) • Mała ilość środków finansowych na działanie • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych • Brak rodzin wspierających • Bezrobocie i trudna sytuacja finansowa rodzin • Wyuczona bezradność oraz roszczeniowość • Uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów • Uzależnienia członków rodziny od alkoholu, Internetu • Narastająca przemoc w rodzinach • Brak NGO działających na rzecz dziecka i rodziny • Mentalność społeczeństwa • Stereotypy blokujące korzystanie z usług specjalistów
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Ubogi rynek pracy i trudności w zatrudnieniu zgodnym z uzyskanymi kwalifikacjami,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo -wychowawczej • Środki z Unii Europejskiej oraz z programów rządowych • Właściwe ustawy i przepisy • Zaangażowanie mediów w walkę z problemami społecznymi • Przerwanie zmywy milczenia, łamanie stereotypów • Pozytywne wzorce jako przykład do naśladowania • Edukacja rodziców • Wdrażanie do współpracy z rodziną dysfunkcyjną rodzin wspierających • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych • Wychowawcza rola mediów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia) • Wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych, zwiększone zjawisko wykluczenia społecznego • System wychowawczy, który większość działań składa na szkołę i Kościół • System wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań • Osłabienie wartości rodzinnych, zachwianie relacji rodzic – dziecko • Konsumpcyjny styl życia, bez wartości • Zanik więzi i tradycji rodzinnych „pęd życia” • Zanik pozytywnych wzorców i godnych naśladowania autorytetów - szkodliwe wzorce • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Zwiększenie dystansu pomiędzy biednymi a bogatymi • Wzrost kosztów utrzymania i rodzin kryzys ekonomiczny

	<ul style="list-style-type: none"> • Szerzące się ubóstwo wśród osób pracujących (nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim kulturowe) • Emigracja zarobkowa • Starzenie się społeczeństwa • Brak bazy lokalowej dla eksmitowanych sprawców przemocy. • Wysoka cena szkoleń specjalistycznych • Destrukcyjna rola mediów
--	--

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordinatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

2. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2015-2017. Jest to dokument otwarty, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

3. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Krościenko Wyżne dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

4. CELE, DZIAŁANIA.

4.1. CEL GŁÓWNY:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

4.2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną i badania specjalistyczne,
2. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez pomoc finansową i rzeczową,
3. pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
4. rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia,
5. pomoc w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach,
6. przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej,
7. dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

4.3. DZIAŁANIA

Wspieranie rodziny jest niezwykle angażującym procesem i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, gdyż dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Obejmuje ono działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb członków rodziny, budowanie prawidłowych relacji i więzi między nimi, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego dla dzieci, zapobieganie patologiom, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych i działań naprawczych w rodzinie.

4.3.1. Działania dotyczące celu 1

Diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną i badania specjalistyczne:

1. wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
2. praca socjalna polegająca na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, deficytów osobowościowych członków rodziny, zaniedbań

względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,

3. konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

4.3.2. Działania dotyczące celu 2

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

1. objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i gimnazjów na terenie placówek oświatowych,
2. monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy,
3. zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej potrzebującym rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków oraz wsparcie w postaci artykułów żywnościowych pochodzących z Banku Żywności w ramach programu PEAD „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”.

4.3.3. Działania dotyczące celu 3

Pomoc rodzinom w przewyżnianiu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny:

1. promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i placówek oświatowych;
2. podniesienie świadomości w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodzin w społeczeństwie lokalnym;
3. organizowanie dla rodzin spotkań, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji;
4. realizacja zadań promujących zdrowy styl życia rodziny poprzez angażowanie w te działania rodzin zagrożonych dysfunkcjami (festyny rodzinne, wyjazdy integracyjne),;
5. promowanie korzystania ze środowiskowych form wsparcia rodziny;
6. zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.

4.3.4. Działania dotyczące celu 4

Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia:

- 1) zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności dostępu do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego),
- 2) zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- 3) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę, polegającej na:
 - a) opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
 - b) opracowaniu we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
 - c) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - d) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
 - e) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
 - f) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
 - g) wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
 - h) motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
 - i) udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
 - j) motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
 - k) udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,

- l) podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
 - m) prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
 - n) prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
 - o) dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny Kierownikowi GOPS,
 - p) monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
 - q) sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
 - r) współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 4) rozwój asysty rodzinnej na rzecz wzmocnienia systemu wsparcia rodzin;
 - 5) pomoc w nauce szkolnej dzieciom objętym wsparciem asystenta rodziny;
 - 6) umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywającym trudności korzystania z pomocy świetlicy środowiskowej, która pomaga w opiece i wychowaniu dzieci;
 - 7) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

4.3.5. Działania dotyczące celu 5

Pomoc w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach:

1. zapewnienie członkom rodziny możliwości korzystania z pomocy specjalistów, terapii w różnorodnych zakresach dysfunkcji (terapię indywidualne, grupowe),
2. organizowanie mediacji jako formy pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.

4.3.6. Działania dotyczące celu 6

Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej:

1. motywowanie członków rodziny do podjęcia działań na rzecz ograniczenia, bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym, Punktem Porad Psychologicznych; podjęcie terapii dla sprawców przemocy – współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, itp.
2. angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach, warsztatach kształtujących umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy, w oparciu o własne zasoby,
3. aktywizacja zawodowa rodzin dotkniętych długotrwałym bezrobociem;
4. organizowanie specjalistycznego wsparcia dla rodziców obejmującego kształtowanie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych w celu wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, los dzieci, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz zmianę stylu wychowania dzieci, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
5. zapewnienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych opieki i wychowania w placówce wsparcia dziennego - świetlicach prowadzonych przez gminę. Placówki te zapewniają dzieciom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe, rozwijanie zainteresowań.

4.3.7. Działania dotyczące celu 7

Dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego:

1. świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi w przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną,
2. pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny,

3. współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w tym w szczególności z pomocą społeczną, szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

4.4. POZOSTAŁE ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Zadania Gminy w zakresie wspierania rodziny obejmują ponadto:

1. realizację rządowych programów z zakresu wspierania rodziny,
2. monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałych na terenie gminy,
3. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
4. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
5. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

5. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Wskaźnikami osiągnięcia zamierzonych celów szczegółowych będzie analiza następujących danych:

- Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych objętych wsparciem asystentów rodzin;
- Liczba rodzin korzystających ze wsparcia specjalistycznego oraz z porad i konsultacji;
- Liczba wizyt w środowisku rodzinnym oraz liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych;
- Liczba dzieci i rodzin objętych monitoringiem;
- Liczba placówek wsparcia dziennego spełniających standardy ustawowe;

- Liczba spotkań członków rodziny z przedstawicielami poszczególnych instytucji np. z pedagogiem szkolnym, posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, innych spotkań;
- Liczba odbytych szkoleń, kursów, warsztatów;
- Liczba spotkań, prelekcji, zorganizowanych imprez, wyjazdów, festynów rodzinnych;
- Liczba dzieci które skorzystały z wypoczynku;
- Liczba dzieci korzystających z posiłków w szkole oraz z pomocy finansowej i rzeczowej;
- Liczba osób, które wzięły udział w aktywizacji zawodowej
- Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej;
- Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych;
- Liczba osób uczestniczących w projektach socjalnych realizowanych na rzecz dziecka i rodziny;
- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup wsparcia lub grup samopomocowych;
- Liczba rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu, w tym ilość rodzin, które zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem.

6. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja niniejszego programu pozwoli na:

1. poprawę i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
2. wzmocnienie roli i funkcji rodziny biologicznej,
3. przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
4. wzrost umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach,
5. szczegółową analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin,
6. zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
7. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
8. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,

9. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

7. INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
2. Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Placówki oświatowe z tereny Gminy Krościenko Wyżne,
5. Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym,
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym,
7. Instytucje i organizacje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny,
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie,
9. Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym,
10. Komenda Miejska Policji w Krośnie,
11. Sąd Rejonowy w Krośnie.

III. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU:

Finansowanie Programu odbywać się będzie na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ze środków:

1. pozyskiwanych z funduszy UE;
2. pozyskiwanych na realizację programów rządowych;
3. innych źródeł zewnętrznych.

2. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ:

W okresie obowiązywania Program jest analizowany w procesie monitoringu. Jego istotą jest śledzenie i analizowanie faktycznego rozwoju. Monitoring Programu odbywać się będzie poprzez:

1. coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami Programu;

2. uaktualnianie Programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w Programie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny.

Wójt Gminy Krościenko Wyżne składa Radzie Gminy w terminie do 31 marca każdego roku sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

IV. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Krościenko Wyżne zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. W tym celu niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację Programu powinny włączyć się aktywne wszystkie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny, a spodziewanym efektem ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i jego rodziny.